

DIALOG MEZI STÁTEM A CÍRKVÍ

Gn 21,22-34

kázání br. Radomíra Jonczyho ze soboty 1. 11. 2014

Řada z vás se mne ptá, co teď, jako důchodce, vlastně dělám. Když mi není dobře, skučím si jen tak tiše doma, aniž bych se užíral tím, že bych měl právě někde být a dělat něco důležitého. Ale jinak si naplňuju svůj dlouhodobý sen. Ve studiu naší církevní internetové televize povídám do kamery o Pánu Bohu a pak se zájmem sleduju, kolik lidí už ten či onen pořad shlédlo, či na sociálních sítích sdílelo. Fascinuje mne představa, že si to, co jsem vyčetl z Bible, mohou díky jedinému kliknutí myší vyslechnout lidé mně známí i neznámí na celém světě. Díky oblíbeným i prokletým mediím se dnes skutečně naplňuje Ježíšovo prorocké slovo o tom, že bude hlášáno evangelium celému světu. A tak chci prosit především vás mladší, ale i vás starší, kteří máte odvahu učit se nové věci: „Zachovávejte nám přízeň, sledujte naše pořady a sdílejte je s těmi, kterým by tato forma zvěstování evangelia v anonymitě jejich domovů mohla vyhovovat. Vždy znovu nás také potěší vaše reakce.“

V rámci přípravy pořadů jsem se pustil i do dokončení cyklu, který jsem před léty nazval „Abrahamoviny“. Při promyšlení Abrahamova příběhu mne mimo jiné zaujala perikopa, která zde před chvílí zazněla. Námi kazateli bývá dost opomíjena, není totiž příliš akční. Přitom si myslím, že jde o perikopu docela důležitou. Pozorný čtenář zde totiž může najít inspiraci pro řešení problematiky, která tento týden v parlamentu ČR znovu přišla na přetřes, tedy problematika dialogu mezi státem a církví.

I. Abimelek stojí o Abrahamovu přízeň

Četli jsme, že Abraháma navštívil abimelek, vládce národa zvaného Pelištejci. Abrahám byl obyčejný nomád, ale docela se vypracoval. Dnes bychom řekli, že stal úspěšným a bohatým podnikatelem. Vlastnil početná stáda ovcí a zaměstnával řadu lidí, kteří se o ně starali. Při hledání pastvin se stěhoval se z místa na místo, ze země do země, a pro mocipány své doby už nebyl jen tak přehlédnutelný...

Bohatství a vliv však nebyly jediným důvodem jeho nepřehlédnutelnosti. Na rozdíl všech od svých polyteistických současníků vyznával jediného, věčného a neviditelného Boha. Když mu neplodná žena Sára ve značně pokročilém věku porodila syna, bylo to silným svědectvím o tom, že bůh, kterého uctívá, musí být velice mocný.

A tak není divu, že abimelek dospěl k závěru, že s Abrahamem stojí za to udržovat dobré vztahy. Četli jsme, že jej spolu s velitelem svého vojska vyhledal. To nebylo jen tak. Králové si lidi, s nimiž chtěli mluvit, předvolávali. Abimelek však přišel za Abrahamem a vyseknul mu poklonu: „*Bůh je s tebou ve všem, co činíš. Proto mi na místě přisahej při Bohu (ve kterého věříš), že neoklameš mne, ani mého nástupce a následníka. Milosrdenství, jaké jsem prokázal já tobě, prokazuj i ty mně a zemi, v níž jsi pobýval jako host.*“

Jako křesťané jsme na této zemi jen hosty a kočovníky. Jen tudy procházíme. Naším cílem je Boží království slávy. Zatím jsme však stále ještě zde a nemůžeme se tvářit, že se nás to, co se děje kolem, netýká. Abrahám mohl abimelaka poslat někam

s námitkou, že není jeho poddaným a že jeho zemí jako host jen prochází. On však rozumně a prozřetelně odpověděl: „Jsem hotov přísahat.“

II. Porevoluční společnost stála o křesťany, dnešní už ne

V roce 1989 jsme se my křesťané po čtyřiceti letech komunistické totality znovu stali rovnocennými partnery státu. Přitom jsme se o to ani nemuseli moc snažit. Ti, kteří byli nově pověřeni správou této země, za námi, stejně jako kdysi abímelek za Abrahamem, přišli s nabídkou smíru a spolupráce. V dobách totality nás totiž pozorovali a dospěli k závěru, že Bůh, který nám pomohl komunistický útlak přečkat, musí být Bohem velice mocným.

V roce 1989 jsem působil jako kazatel Církve adventistů sedmého dne v České Třebové. Krátce po revoluci mne vyhledali zástupci Občanského fóra s nabídkou, abych s nimi navázal spolupráci a při nadcházejících volbách za ně kandidoval do městského zastupitelstva. Přiznám se, že to pro mne byl docela šok. Nikdy jsem totiž s politikou neměl nic společného. Mí přátelé mne však upozornili, že politika může být službou bližním, ke které jsem je v tajně organizovaných kurzech studia Bible vždy vedl. Byli přesvědčeni o tom, že se mnou je Hospodin a stáli o jeho podporu. Po určitém váhání jsem přitakal a při prvních porevolučních svobodných volbách jsem se stal městským radním pověřeným péčí o kulturu a cikány :-). Několik let nato jsem byl jako kazatel služebně převelen do Prahy, kde mne představitelé smíchovské městské části rovněž přišli požádat, abych se stal členem městské kulturní komise.

Od těch dob uběhla už pěkná řádka let. V české společnosti se leccos změnilo. O spolupráci s námi křesťany už mnozí z představitelů naší společnosti ani moc nestojí. Naše vztahy se státem se komplikují.

Při zdůvodňování dané situace se rádi odvoláváme na komunistickou minulost. Jiní zase vidí příčinu napětí ve vleklé cause majetkového vyrovnání mezi státem a církvemi. Někteří z nás si dokonce myslí, že by vzniklé napětí mohlo řešit, kdybychom se nabízených peněz prostě zřekli. Není však naše nepopulární pozice dána spíše tím, že už naši spoluobčané tolik nevnímají, že je s námi Hospodin?

Při sledování filmu Titanic na mne silně zapůsobila scéna, při které se na naklánějící palubě někteří lidé pevně drželi za ruku kněze, který z biblické knihy Zjevení předčítal zaslíbení o Nové zemi. Mimoděk se mi tenkrát vybavil text z knihy proroka Zachariáš, který zde dnes zazněl v úvodu naší bohoslužby. *„Toto praví panovník Hospodin zástupců: „V oněch dnech se chopí deset mužů z pronárodů všech jazyků pevně roucha jednoho Judejce a řeknou: „Půjďme s vámi. Slyšeli jsme, že s vámi je Bůh.“ (Zach 8,23)* Tak tomu říkám evangelizace, panečku. Ne poďte s námi, ale my půjdeme s vámi, protože s vámi je Hospodin.

III. Abraham požadoval navrácení majetku

V té souvislosti bych rád upozornil na další průběh jednání Abrahama s abímelelem. Už jsme si řekli, že Abrahám s abímelekovým návrhem smlouvy o míru a spolupráci souhlasil. *„Jsem hotov přísahat“*, prohlásil. Toto konstatování však mělo své ale. Ale domlouval abímelekovu kvůli studni s vodou, kterou mu abímelekovu služebníci uchvátili: „Abímeleku, miluju mír, už dlouhá léta o něj na všech frontách usiluju, jsem pro vzájemné prokazování si milosrdenství. Rád s tebou uzavřu smlouvu, pokoj však

nemůže existovat bez spravedlnosti. Před časem mi pelištejští státní úředníci ukradli studnu a já ji chci zpět.“

Studny byly pro život a práci kočovných nomádů velice důležité. Při svém putování je potřebovali k napájení stád. V poměrech starého orientu nebylo vůbec snadné takový pramen vody najít a vykopat. Nezřídka se však stávalo, že když pak nomádi se svými stády popošli dál, někdo jiný jimi vykopanou studnu zabral a už je pak k ní, při jejich návratu se stády, nechtěl pustit. Proto Abrahám na navrácení zcizené studny tak nekompromisně trval. A co na to abímelek? Nebyl sice u toho, krádež neinicioval, ale za to, co bylo spácháno, pociťoval jako pelištejský král spoluodpovědnost. Proto Abrahamovi studnu vrátil.

Tahanice se státem o náhrady zcizeného majetku pro nás křesťany určitě nejsou příjemné, Abrahámův příběh je však dokladem toho, že bychom neměli lacině couvat. Pokoj nelze oddělit od spravedlnosti. „Studny“, které byly našim otcům zcizeny, potřebujeme k tomu, abychom mohli plnit své poslání.

IV. Abrahám zasadil tamaryšek

Abrahám a abímelekem uzavřeli smlouvu; klasickým způsobem, tedy obětováním dobytka. Abrahám, jako účastník smluvního řízení k tomu účelu věnoval svůj brav a skot a abímelek určitě přivedl dobytek svůj. Po uzavření smlouvy Abrahám u navrácené studny zasadil tamarašek, strom s drobným, ale bohatým listovým, připomínající naši vrbu. Zasazený strom měl zúčastněným stranám připomínat závaznost jejich přísahy. Proto se také tomu místu začalo říkat a dodnes říká Beer-šeba, tedy Studna přísahy.

Modlím se, aby dialog církvi se státem, který toho času hýbe naší společností, skončil podobným happy endem, tedy smírem, narovnáním křivd z minulosti a smlouvou o pokojném soužití a spolupráci mezi věřícími a nevěřícími.